

EU-NIMISUOJA TUO LISÄARVOA PAIKALLISILLE ELINTARVIKKEILLE JA RAVINTOLOILLE

MARJO SÄRKKÄ

Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti

marjo.sarkka@helsinki.fi

Merkillä nostetta, teams työpaja 11.4.2023

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

NIMISUOJA ON LAATUJÄRJESTELMÄ
Kuluttajamerkki
Mahdollisuuksia ja haasteita
Nimisuoja strategisesta näkökulmasta
Tunnetaanko merkit?

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Laatu-käsitteestä ruokaan liittyen

Laadulla on objektiivinen ja subjektiivinen ulottuvuus
(Grunert, 2005):

Objektiivinen: Tuotteen fyysiset ja aistinvaraiset ominaisuudet (elintarviketeknologiset tekijät)

Subjektiivinen: Kuluttajan kokema laatu, laatutekijöistä osa immateriaalisia

TURUN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Tuotteeseen liittyvät yksittäiset faktat voidaan viestiä kuin **hyvä tarina**.

Hyvä tarina koskettaa, on ihmisläheinen ja **jää paremmin mieleen** kuin kylmä objektiivinen faktatieto.

Hyviä tarinoita **kerrotaan mielellään eteenpäin**, jolloin tuotteen mielikuvan rakentajien piiri kasvaa.

**KUULUMALLA RAJAT YLITTÄVIIN LAATUJÄRJESTELMIIN, MITTAKAAVA
VOI OLLA JOPA GLOBAALI**

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

NIMISUOJAN IDEA

”MAA/MAANTIETEELLINEN ALUE” EI VOI OLLA VIENTITUOTE EIKÄ SITÄ SAADA LISÄÄ TAI VOIDA MONISTAA.

MAANTIETEELLISTÄ ALUETTA VOI KUITENKIN VIEDÄ ALKUPERÄTUOTTEIDEN JA BRÄNDIEN KAUTTA

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

KULUTTAJAMERKKI

Joka viestii objektiivisten
laatuominaisuuksien lisäksi
subjektiivisista laatuominaisuuksista
eli

Immateriaalisista resursseista

- Tuotteen historia
- **Maine**
- Perimätieto, tietotaito, "Savoir-faire", "Know-how"
- Kollektiivinen osaaminen/toimintakulttuuri

TURUN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

NIMISUOJA VS. TAVARAMERKKI

	Nimisuoja	Tavaramerkki
Hakija	Yritysryhmä	Yritys
voimassaolo	Toistaiseksi	Aikaraja, uusittava
Alue, jolla voimassa	Koko EU, bilateraaliosopimukset	Kansallinen, valitut maat
maksut	Maksuton, välilliset kustannukset	Rekisteröitymismaksu
valvonta	Ruokavirasto (Suomi)	Yritys itse, PRH
Prosessi	Vuosia kestävä	Kuukausia kestävä
	”Jalkapalloa”	”Tennistä”

TURUN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

- SAN ja SMM-merkit: Yhteys tuotteen **maantieteellisen alkuperän** ja tuotteen ominaisuuksien ja laadun välillä
 - järjestelmään päästäkseen on perusteltava mm. **mihin tuotteen hyvä maine perustuu**

- **Huom! Riittää, että on hyvämaineinen omalla alueellaan**

- Järjestelmässä n. 3500 tuotetta

Prosciutto di Parma, Champagne, Kalix löjrom, Puruveden muikku, Camembert de Normandie, Scottish salmon, Irish whiskey, Karjalanpiirakka

Giview-tietokanta <https://www.tmdn.org/giview/>

eAmbrosia-tietokanta <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>

Aitojamakuja.fi <https://aitojamakuja.fi/nimisuoja/>

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

MAINE (HALL, 1999)

Maine on

- ***Hiljaista tietoa**

-koodaamatonta, **aiempi kokemus**

-face-to-face kontaktit, aikaa vievää

- ***Yksiselitteistä**

koodattua, **oletettua** ja täsmällistä

(Hall, 1999)

TURUN
YLIOPISTO

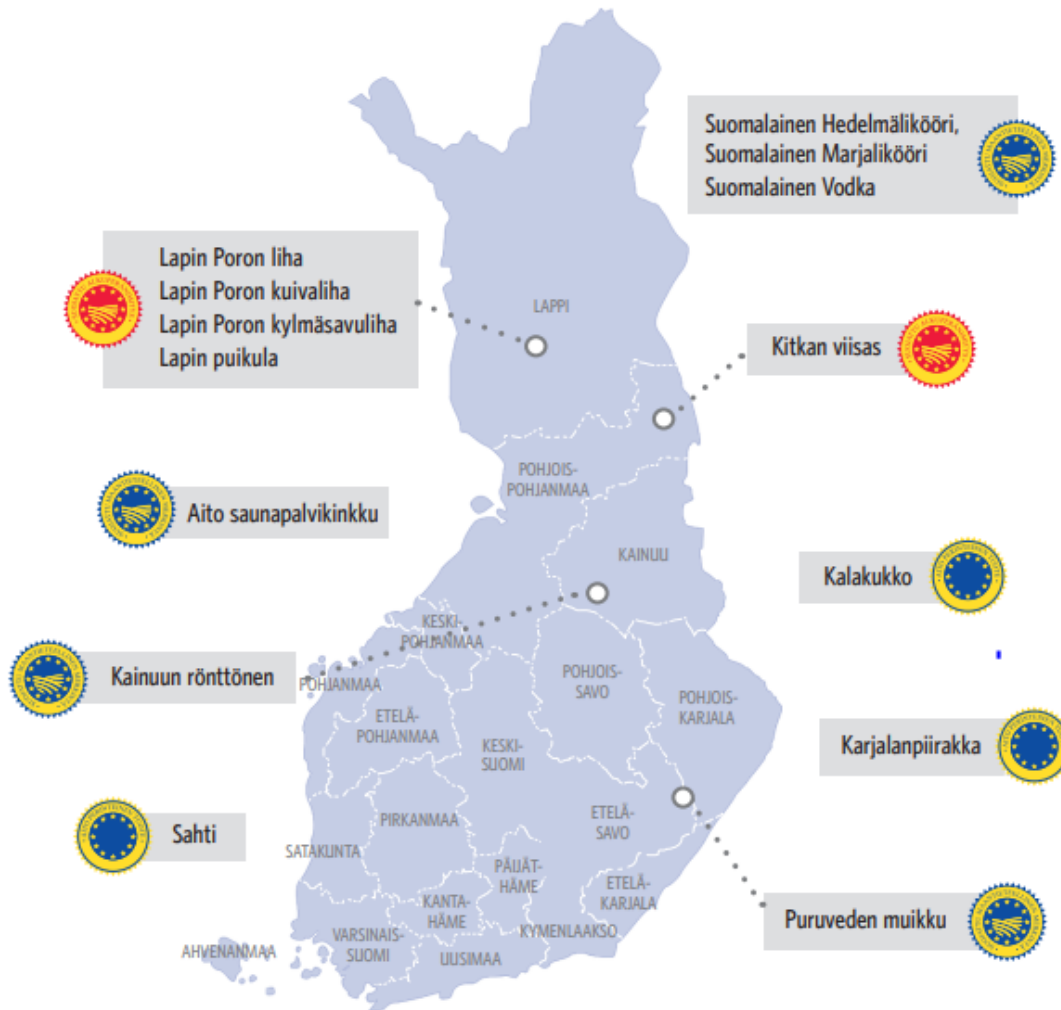
UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

SUOMALAISET NIMISUOJATUOTTEET

TURU
YLIOPISTO

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

**Alkuperämerkintäjärjestelmissä
Globaalisti (OECD-maat)
10 000 tuotetta**

EU-nimisuojarahjestelmässä 3500

-viinit 1631

-maataloustuotteet ja elintarvikkeet 1623

-tislattut alkoholituotteet 260

Tuoteluokka 1.1.Tuore liha

Yht. 175

- SAN 47

Esim. Lapin Poron liha

Tuoteluokka 1.2.Lihavalmisteet

Yht. 191

- SAN 37

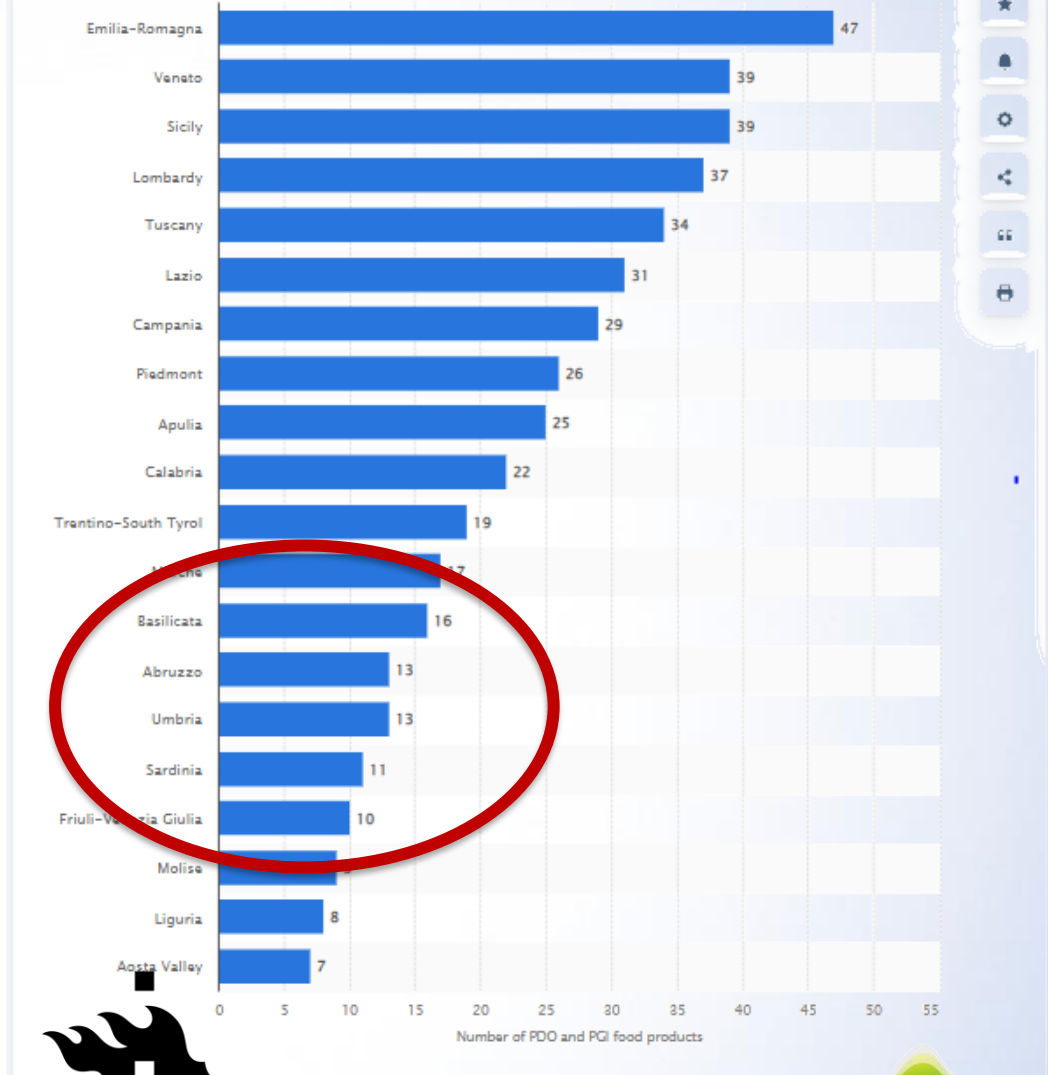
Esim. Lapin Poron kuivaliha ja Lapin Poron kylmäsavuliha

- SAN ja SMM-suojatut maataloustuotteet ja elintarvikkeet Italiassa **alueittain**

- Suomi nyt Sardinian ja Umbrian tasolla

Total number of PDO and PGI food products in Italy in 2021, I

Lähde: Statista, 2022

TURUN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

NIMI OLTAVA KAUPALLISESSA KÄYTÖSSÄ

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

TURUN
YLIOPISTO

Kuvat: Marjo Särkkä

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

HAKUPROSESSISTA

**TURUN
YLIOPISTO**

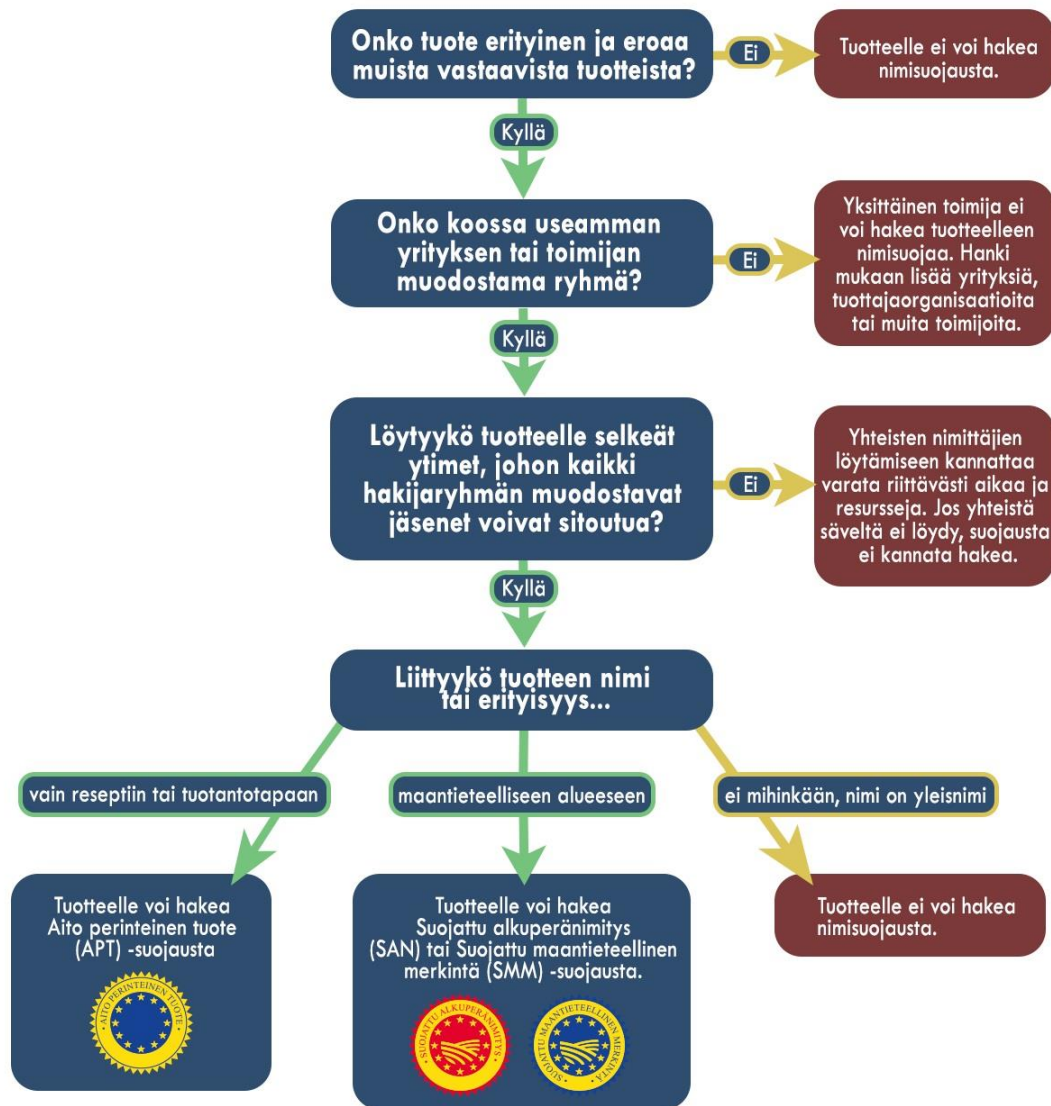
UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Voinko hakea tuotteelle nimisuojaaja?

TURUN
YLIO

Tarkat hakuohjeet ja menettelyt löydät Ruokaviraston sivuilta:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/eun-nimisuojaajarjestelma/>

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

YHTENÄINEN ASIAKIRJA

[Lisätään 1 kohdassa esitetty nimi:] ”...”

EU-nro: [ainoastaan EU:ssa]

[Rasti oikeaan kohtaan:] SAN () SMM ()

Hakijaryhmä **itse** (!) kuvaa tuotteen (raaka-aineet, valmistusprosessi, maantieteellinen alue jne.)

1. [SAN:N TAI SMM:N] NIMI TAI NIMET

2. JÄSENVALTIO TAI KOLMAS MAA

3. MAATALOUSTUOTTEEN TAI ELINTARVIKKEEN KUVAUS

3.1 Tuotelaji [liitteen XI mukaisesti]

3.2 Kuvaus 1 kohdassa nimetystä tuotteesta

3.3 Rehu (vain eläinperäiset tuotteet) ja raaka-aineet (vain jalostetut tuotteet)

3.4 Erityiset tuotantovaiheet, joiden on tapahduttava yksilöidyllä maantieteellisellä alueella

3.5 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt

3.6 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkitsemistä koskevat erityiset säännöt

4. MAANTIETEELLISEN ALUEEN TARKKA RAJAUS

5. YHTEYS MAANTIETEELLISEEN ALUEESEEN

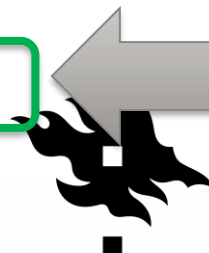
Yhteys maantieteelliseen alueeseen perustuttava faktoihin, joita löytyy mm. historialähteistä ym.

Tuote-eritelmän julkaisutiedot

(täällä satakilisen 5 artiklan 1 kohdan toinen alakohta)

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

KOKEMUKSIA HAKUPROSESSEISTA

-KESTO-

**TURUN
YLIOPISTO**

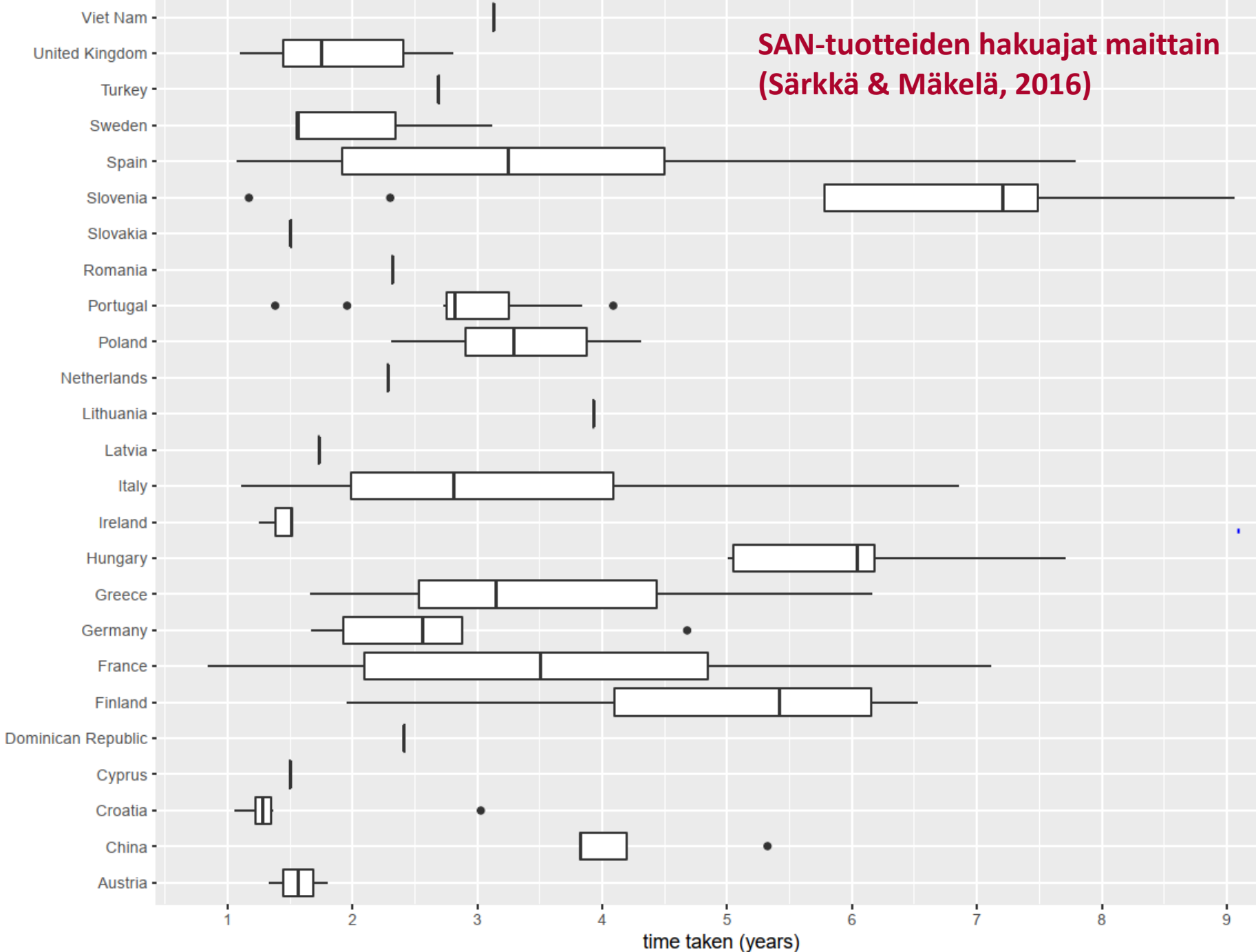
UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

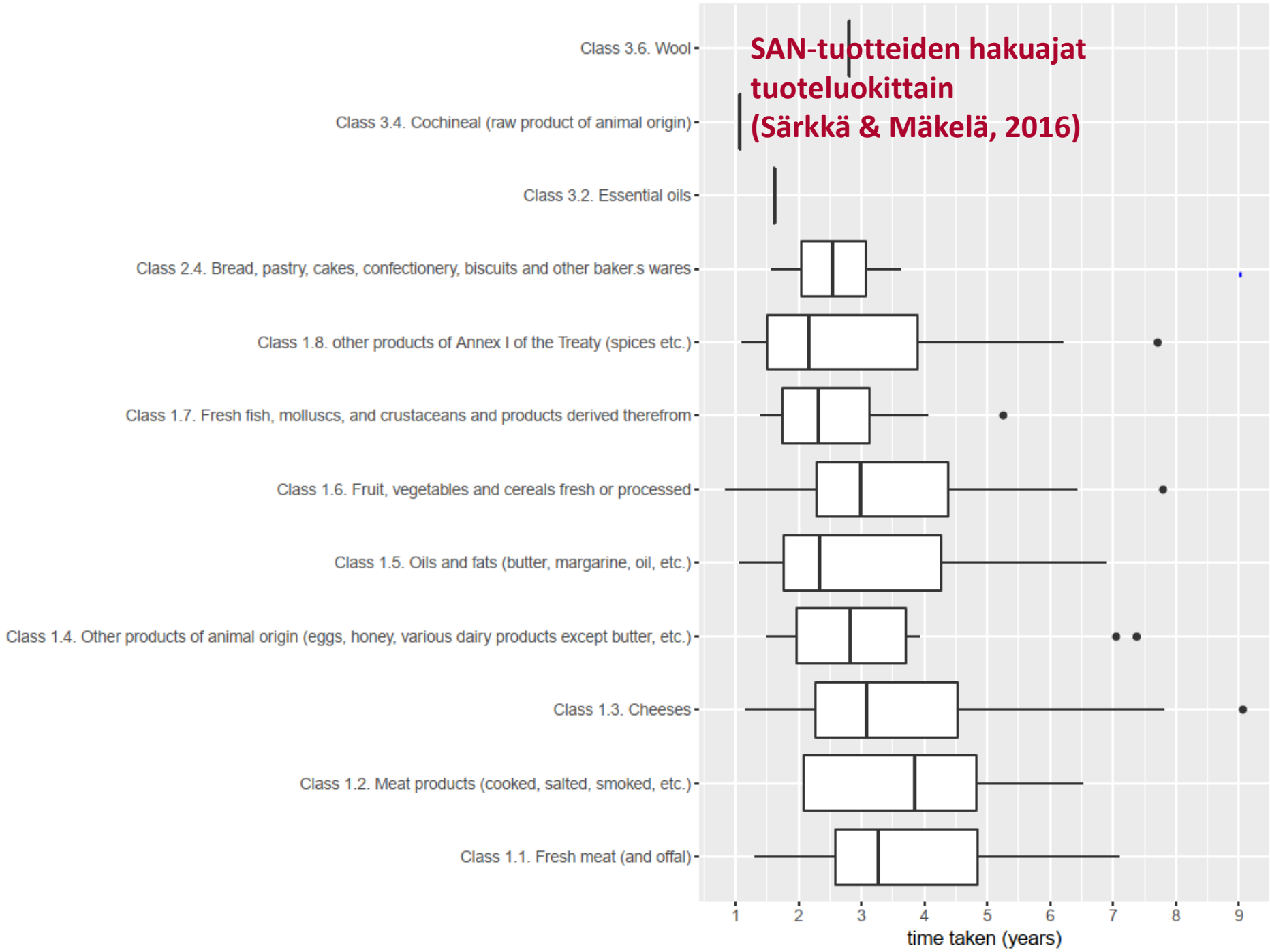
Maa- ja metsätalous-
ministeriö

SAN-tuotteiden hakuajat maittäin (Särkkä & Mäkelä, 2016)

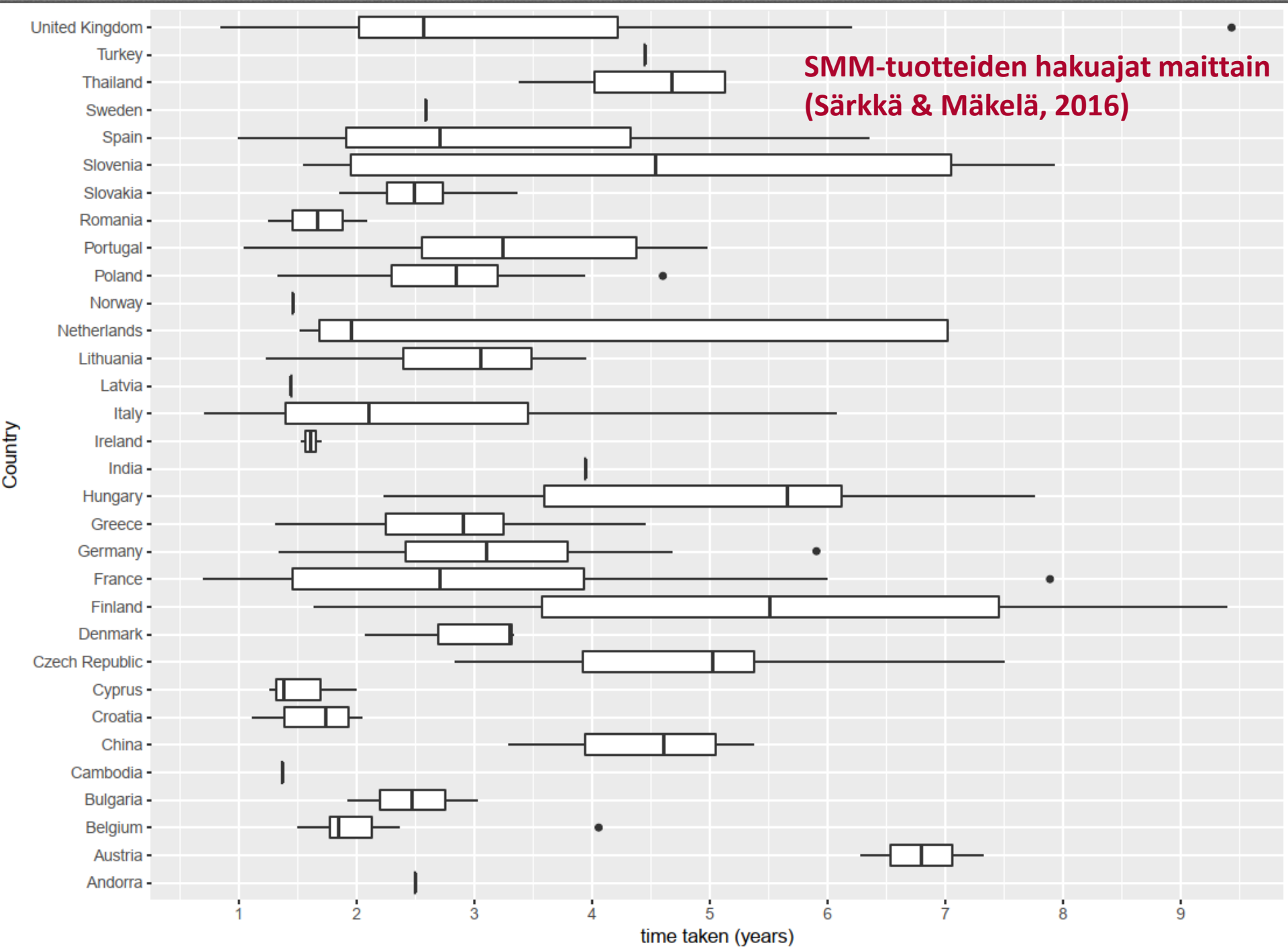

**SAN-tuotteiden hakajat
tuoteluokittain
(Särkkä & Mäkelä, 2016)**

Product Category

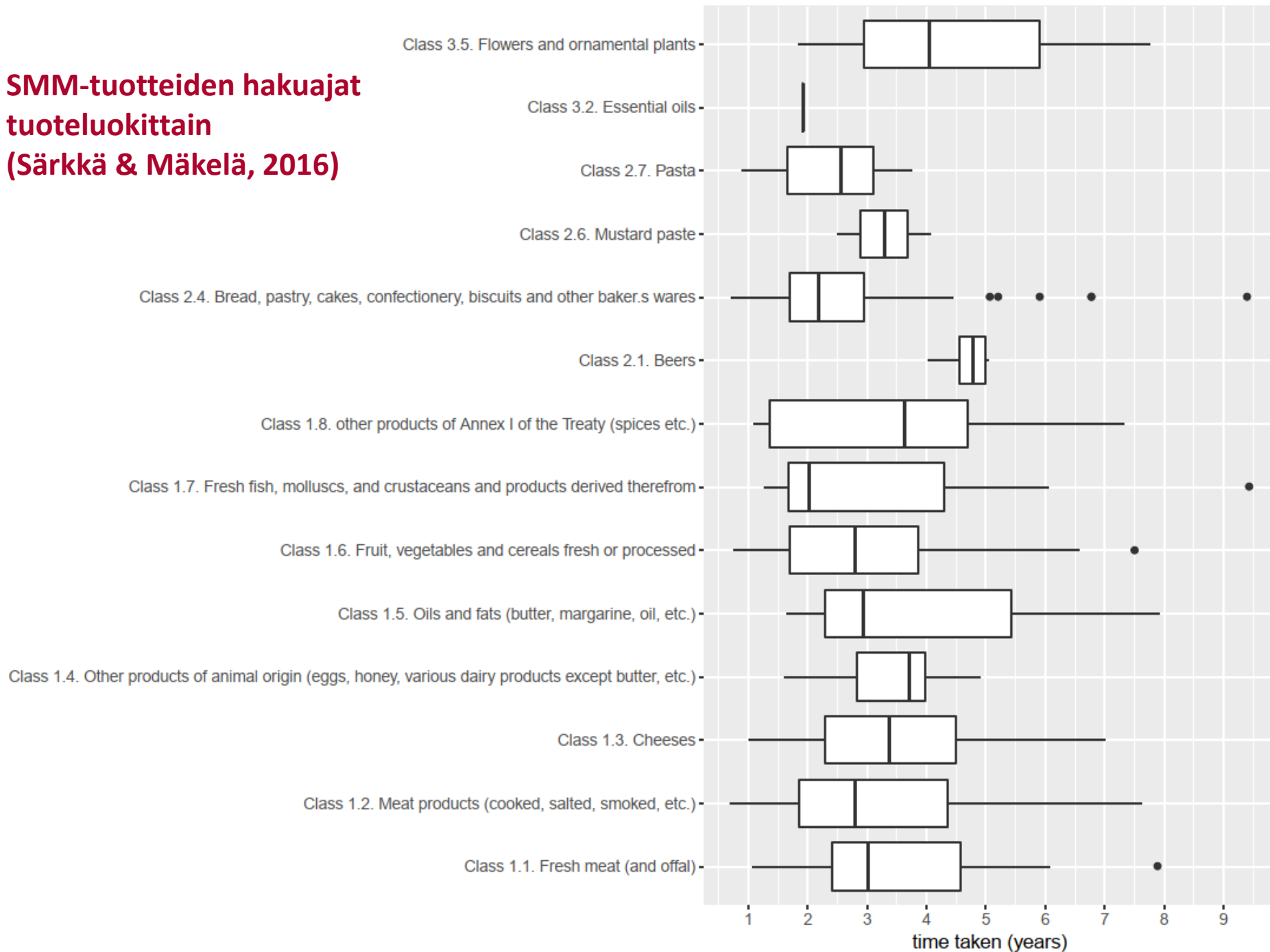

**SMM-tuotteiden hakuajat maittain
(Särkkä & Mäkelä, 2016)**

SMM-tuotteiden hakuajat tuoteluokittain (Särkkä & Mäkelä, 2016)

Product Category

HYÖTYÄ MAHDOLLISUUKSIA

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

TUOTTAJAN JA VALMISTAJAN NÄKÖKULMASTA

-FAO –raportti (2018)

Maantieteellisen alkuperän esilletuonnilla on todettu olevan positiivisia vaikutuksia

- tuotteen hintaan
 - nimisuojuustuotteiden hintapreemion arvioidaan olevan 20-50 %
 - hinnan suuruuteen voi olla merkittävä vaikutus sillä, onko tuote myynnissä koti- vai vientimarkkinoilla.
- tuotantovolyymeihin ja markkinoille pääsyyn.

Nimisuojan kaltaisiin laatujärjestelmiin kuulumisen on todettu lisäävän lisäksi ns. **taloudellista resilienssiä** eli kykyä sietää, sopeutua ja jopa välttää ulkopuolisista tekijöistä johtuvat shokit kuten erilaiset ruokaskandaalit.

Kestävien ruokajärjestelmien ajureita alueillaan (Vandecandelaere ym., 2020)

TURUN
YLIOPISTO

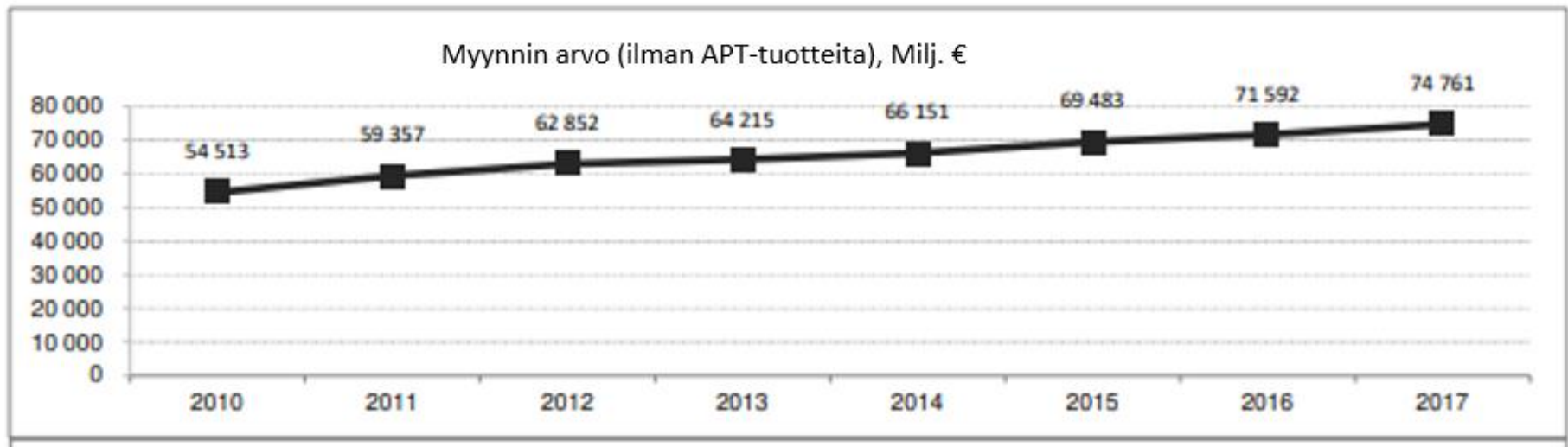
UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

EU:N NIMISUOJATUOTTEIDEN MYYNNIN ARVO (LÄHDE: EUROPEAN COMMISSION, 2021)

60 % myydään kotimaassa, 20 % sisämarkkinoilla ja 20 % EU:n ulkopuolisiin maihin.

Vertailun vuoksi: **Luomutuotteiden** vähittäismyyntin arvo v. 2020 Euroopassa **44,8 Mrd €** (Lähde:FiBL, 2022)

TURUN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

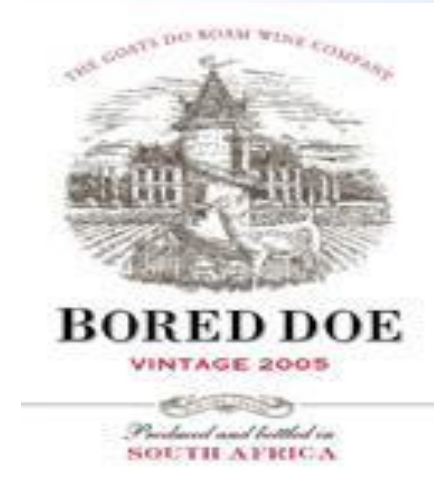
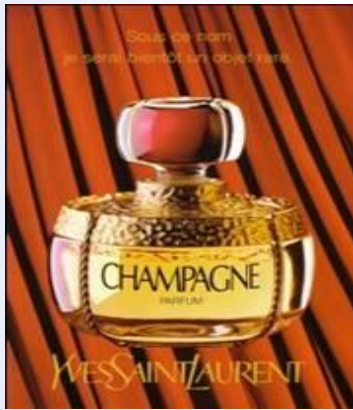
Maa- ja metsätalous-
ministeriö

European Commission, 2021

- Tuotteiden hinta keskimäärin yli 2 - kertainen vastaaviin tavanomaisiin verrattuna
- Kuuluminen hyvämaineisten tuotteiden perheeseen voi lisätä kysyntää
 - myynnin kasvu
- Vakiintuvia myyntikanavia ja kauppakumppanuuksia
- Madaltaa kynnystä päästä kansainvälisiin verkostoihin
 - Uusia markkinoita (vienti, niche-markkinat, turismi)
 - EU:n korvamerkattu menekinedistämistuki (70 % sisämarkkinat, 80 % 3. maat)
- Laadun parantuminen/vakiintuminen
 - oltava mukana premium-laatua valvovissa kontrollimekanismeissa

UNIVERSITY OF HELSINKI

Vetoapua nimisuojausta brändin rakentamiseen?

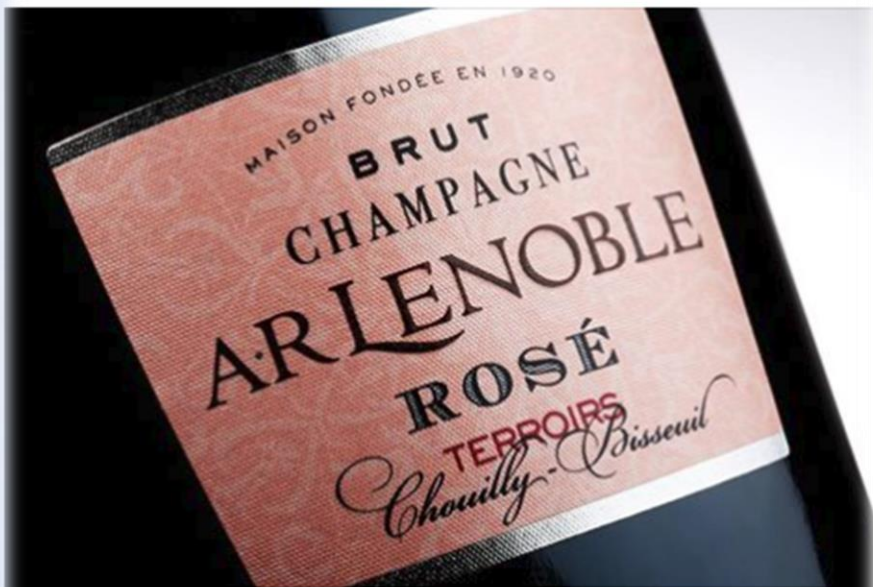

Champagne AR Lenoble lisäsi 4 uutta kuvaa.

Tykkää sivusta

7. helmikuuta kello 18:34 · 🌐

Three of our favourite things to pair with AR Lenoble Rosé Terroirs Chouilly-Bisseuil? Jamón serrano from Spain, Kalix Löjrom from Sweden, and Gouda (48 months) from the Netherlands. Not just for Valentine's Day but for every day!

CITY OF HELSINKI

<https://www.festivaldelprosciuttodiparma.com/en/contacts/>

kaiku

Maa- ja metsätalousministeriö

Gianni Cassano

I've read your presentation about Pdo and Pgi product and i suppose you can help me to find a producer of Lapin Poron Kylmasavuliha Pdo

I'm Gianni and i work in Parma city (Italy)

Every year we host the famous Parma ham festival

This festival is characterized because

Yksityiskohtaista tietoa tuotteen alkuperästä ja laadusta- läpinäkyvyys

- **Kuvaukset käännetään kaikille EU-kielille** ->(kohdemaan) kuluttajalla mahdollisuus perehtyä tuotteen kuvaukseen omalla äidinkielellä
- eAmbrosia. <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/#>
- Giview <https://www.tmdn.org/giview/>
- <http://www.aitojamakuja.fi/nimisuoja.php?sm=2>
- Positiivinen heijastusvaikutus muille toimialoille kuten matkailu/turismi

UNIVERSITY OF HELSINKI

HAASTEISTA

- Nimi
 - Suomalainen ruokakulttuuri pääasiassa yhtenäiskulttuuria, tuotteita ei erotella alueiden mukaan
 - Erityisiäkin alueellisia tuotteita kutsutaan yleisnimellä
 - Sama ongelma näyttäisi olevan myös Ruotsissa
- Resurssipula (hakuprosessi, viranomaiskäsittely)
- Yritykset kokevat järjestelmän ”estävänä” eivät mahdollistavana
 - case Feta, case karjalanpiirakka
 - ei ole osattu nähdä eroa eri merkkien välillä-> APT täysin eri logiikka kuin SAN ja SMM
- Jo suojauksen saanut hakijaryhmittymä ja solidaarisuus ryhmässä
 - Prisoners’s dilemma
- **Merkkiä ei käytetä**

TUNNETAANKO MERKIT SUOMESSA?

TURUN
YLIOPISTO

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

KULUTTAJAKYSELY 2022

(Helsingin yliopisto/Ruralia-instituutti, Turun yliopisto/Brahea-keskus, Taloustutkimus Oy, Ruokavirasto/MMM)

- Tavoitteena selvittää EU:n nimisuojaajärjestelmän ja suojaustapojen tunnettuutta (suojattu alkuperänimitys (SAN), suojattu maantieteellinen merkintä (SMM) ja aito perinteinen tuote (APT)) sekä nimisuojaajien elintarvikkeiden tunnettuutta suomalaisten keskuudessa.
- Tutkimus toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2018, tällöin vastaajia oli n=1004 ja tutkimustuloksia verrataan soveltuvin osin aiempaan toteutuskertaan.
- Toteutus 7.4.-3.5.2022 (n=501)

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

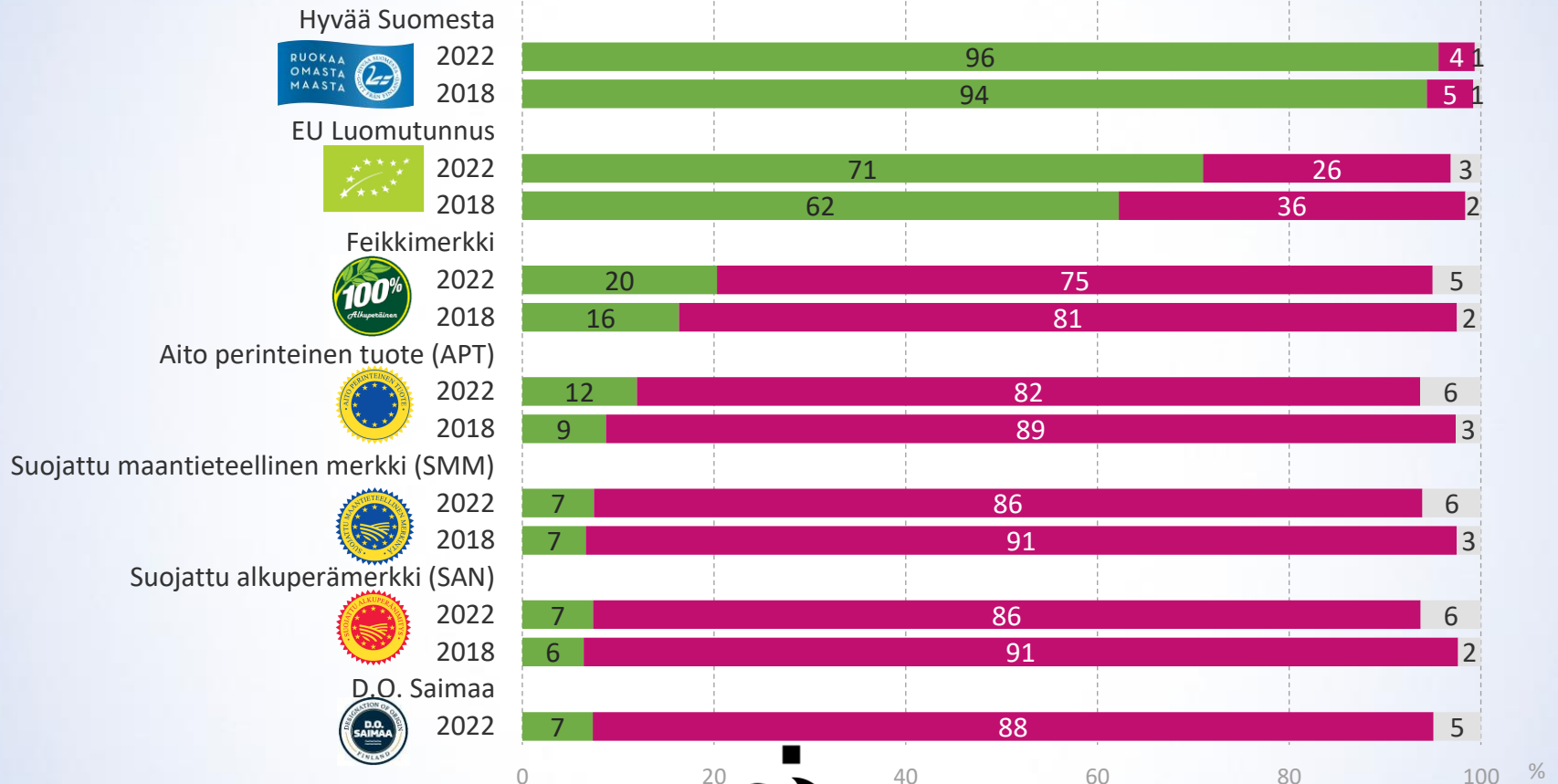
kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

MITÄ SEURAAVISTA PAKKAUSMERKINNÖISTÄ OLET NAHNYT?

■ Kyllä ■ En ■ EOS

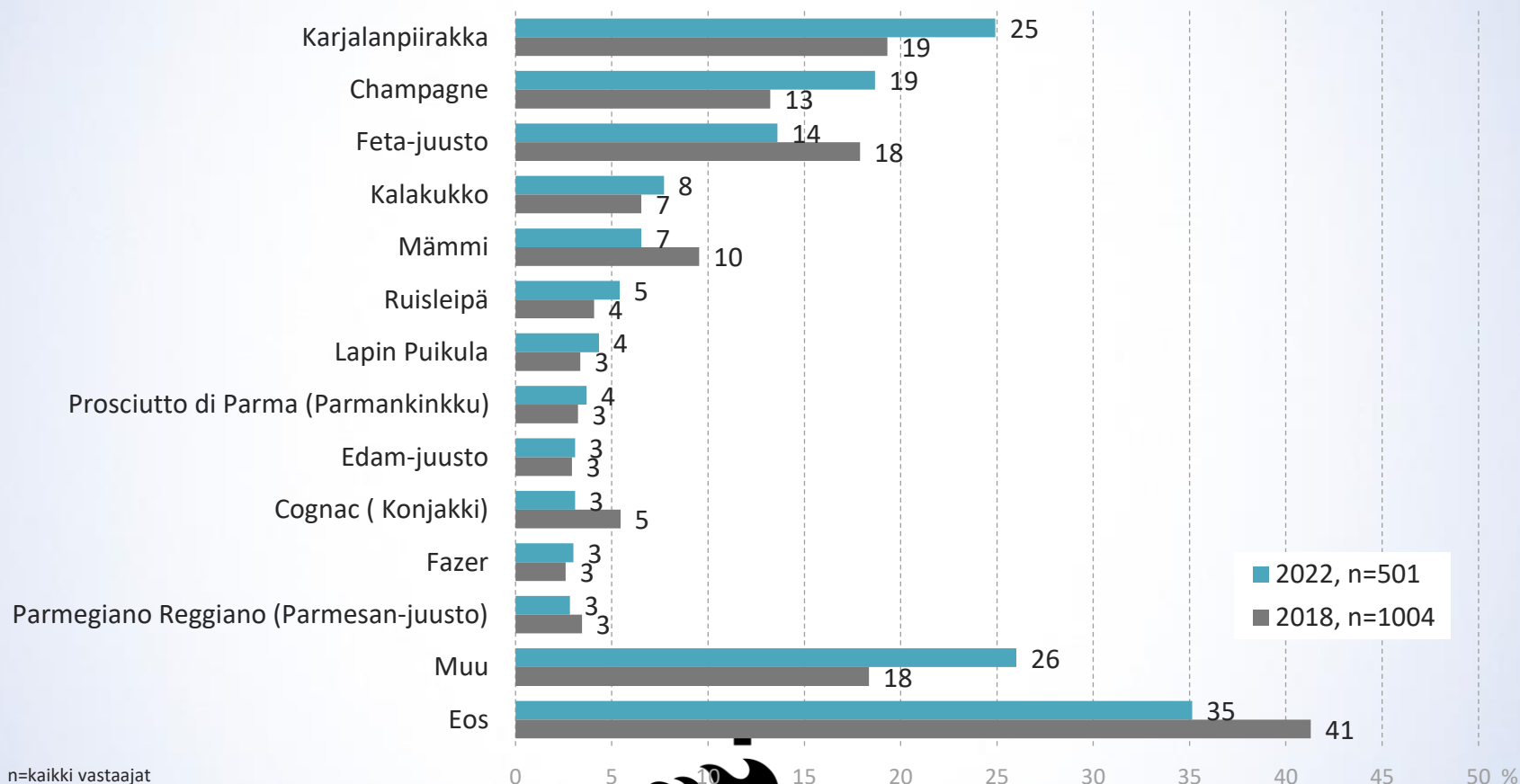

Kaikki vastaajat, 2018/n=1004; 2022/n=501

UNIVERSITY OF HELSINKI

”KUN MIETIT KOTIMAISIA JA ULKOMAISIA ELINTARVIKKEITA, MITÄ NIMISUOJATTUJA ELINTARVIKKEITA SINULLE TULEE MIELEEN?” SPONTAANIT VASTAUKSET:

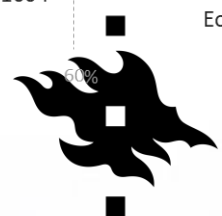
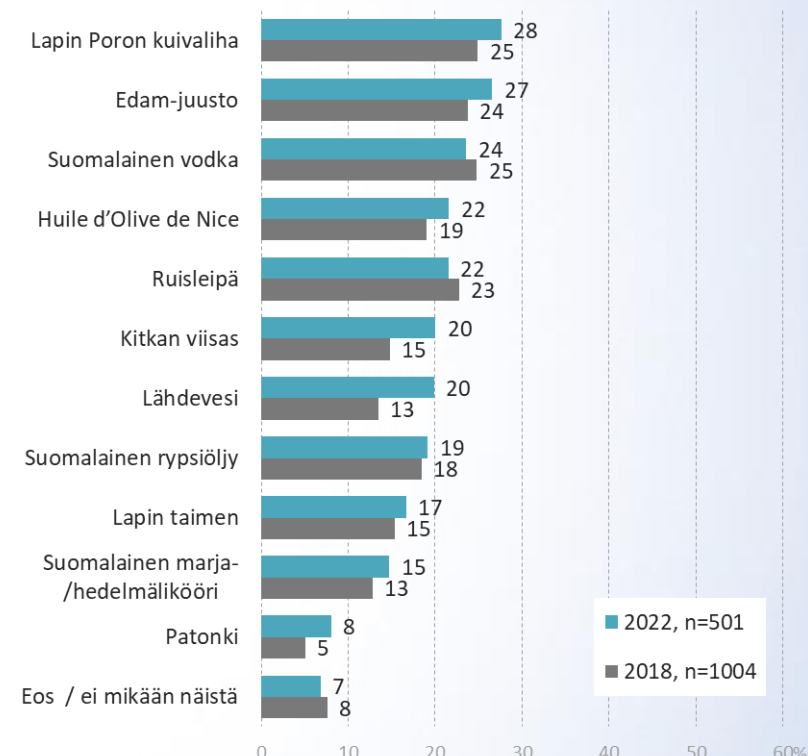
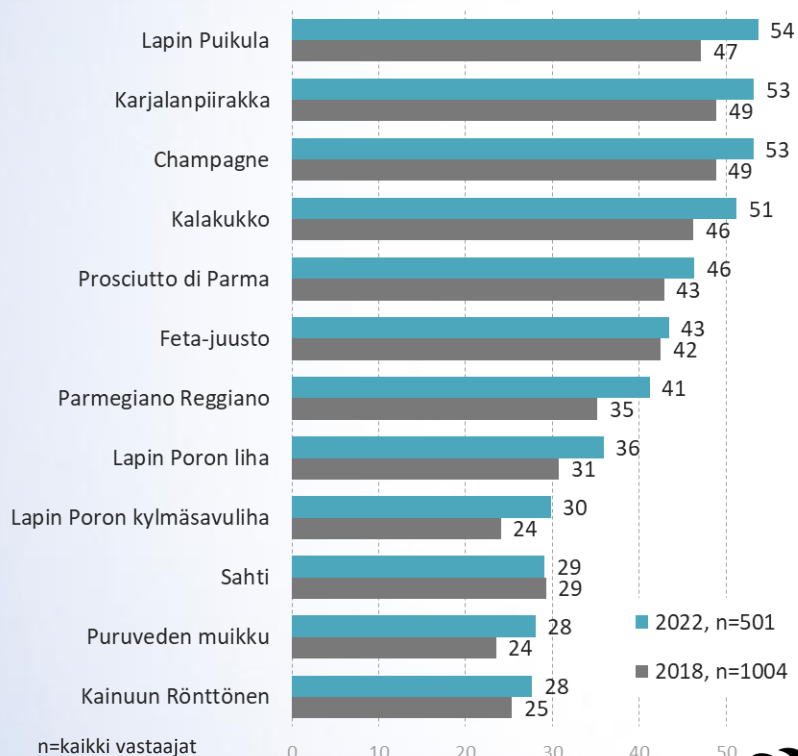

n=kaikki vastaajat

UNIVERSITY OF HELSINKI

”MITKÄ SEURAAVISTA ELINTARVIKETUOTTEISTA OVAT MIELESTÄSI NIMISUOJATTUJA?” VALINNAT ESITETYLÄ LISTALTA:

UNIVERSITY OF HELSINKI

KIITOS!

marjo.sarkka@helsinki.fi

p.044-5906849

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Lähteet

Aitojamakuja.fi-sivusto <http://www.aitojamakuja.fi/nimisuoja.php?sm=2>

Delmestri, G., & Greenwood, R. (2016). How Cinderella became a queen: Theorizing radical status change. *Administrative Science Quarterly*, 61(4), 507-550.

European Commission. (2021). Directorate-General for Agriculture and Rural Development, *Study on economic value of EU quality schemes, geographical indications (GIs) and traditional specialities guaranteed (TSGs) : country fiches*, Publications Office,, <https://data.europa.eu/doi/10.2762/063780>

eAmbrosia. <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/#>

FAO. (2018). Strengthening sustainable food systems through geographical indications. An analysis of economic impacts. <http://www.fao.org/3/i8737en/l8737EN.pdf>

Giview <https://www.tmdn.org/giview/>

LaLague, L.2020. Structuration of Cognac. Oral presentation. Strengthening Geographical Indications – on-line Conference.

Vandecandelaere, E., Teyssier, C., Barjolle, D., Fournier, S., Beucherie, O., & Jeanneaux, P. (2020). Strengthening sustainable food systems through geographical indications: evidence from 9 worldwide case studies. *Journal of Sustainability Research*, 4(3)

**TURUN
YLIOPISTO**

UNIVERSITY OF HELSINKI

kaiku

Maa- ja metsätalous-
ministeriö